

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 1. detsembril 2011¹

Kohtuasjad C-578/10, C-579/10 ja C-580/10

**Staatssecretaris van Financiën
versus
L.A.C. van Putten,
Staatssecretaris van Financiën
versus
P. Mook
ja
Staatssecretaris van Financiën
versus
G. Frank**

(eelotsusetaotlused, mille on esitanud Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaad))

Riigis registreerimata, aga riigi residentide kasutusse antud sõidukitele kehtiv maks — ELTL artikkel 63 — Kapitali vaba liikumine — ELTL artikkel 21 — Liidu kodanike õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil

I. Sissejuhatus

1. Koos liidu kodakondsusega näivad põhivabadused pakkuvat ulatuslikku kaitset liidu kodanike piiriülestele tegevustele. Käesolevad kohtuasjad toovad siiski esile ühe võimaliku lünga, mis on seotud asja, käesolevates kohtuasjades sõiduautode piiriülese tasuta kasutada andmisega.

2. Kui need asjaolud on võimalik subsumeerida liidu kodanike ühe põhivabaduse alla, mis hõlmab õigust vabalt liikuda liikmesriikide territooriumil, siis piirab liidu õigus võimalikku maksukoormust auto kasutamise eest vastuvõtvas riigis.² Madalmaad on siiski seisukohal, et ükski põhivabadus ei ole kohaldatav. Madalmaad maksustavad välisriigis tasuta kasutada antud sõiduki kasutamist oma territooriumil nagu esmakordset registreerimist ja nõuavad registreerimismaksu, mille suurus on umbes pool sõiduki väärtusest.

1 — Algkeel: saksa.

2 — 27. juuni 2006. aasta määrus kohtuasjas C-242/05: van de Coevering (EKL 2006, lk I-5843, punktid 23–29) ja seal viidatud kohtupraktika.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

3. Liidu õiguse raamistiku moodustavad liidu kodanike õigus vabalt liikuda liikmesriikide territooriumil, mis on sätestatud ELTL artiklis 21, ja kapitali vaba liikumine, mis on sätestatud ELTL artiklis 63.

4. Kapitali vaba liikumise analüüsimisel tuleb lähtuda nõukogu 24. juuni 1988. aasta direktiivist 88/361/EMÜ asutamislepingu artikli 67 rakendamise kohta³. Selle I lisas on toodud kapitali liikumise nomenklatuur, mille XI rubriik hõlmab isiklikku laadi kapitali liikumist. Seal on muu hulgas nimetatud järgmised tehingud:

„A. Laenud

B. Kingid ja annetused

[...]

D. Pärandid ja annakud

[...]”

5. Kõnealuse nomenklatuuri sissejuhatava osa kolmanda lõigu kohaselt ei ole see ammendav:

„Käesolev nomenklatuur ei ole kapitali liikumiseks peetavate tehingute ammendav loend ning seetõttu sisaldab rubriiki XIII – F. „Muu kapitali liikumine – mitmesugust”. Nomenklatuuri ei või tõlgendada viisil, mis piirab direktiivi artiklis 1 osutatud kapitali liikumise täieliku liberaliseerimise põhimõtte kohaldamist.”

B. Madalmaade õigus

6. Hoge Raad kirjeldab Madalmaade õiguses *Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992* (1992. aasta sõiduauto- ja mootorrattamaksu seadus, edaspidi „seadus”) kohaselt valitsevat õiguslikku olukorda järgmiselt:

7. Sõiduauto- ja mootorrattamaksuga maksustatakse Madalmaades sõidua autod ja mootorrattad (seaduse artikli 1 lõige 1). Maksu tasumise kohustus tekib sõiduaudode ja mootorrattaste kandmisega riiklikku registrisse ning registreerimata või väljaspool Madalmaid registreeritud sõiduauto või mootorratta kasutusele võtuga Madalmaade avalikel teedel, kui tegelikult kasutab seda sõidukit Madalmaades elav füüsiline isik või seal asuv juriidiline isik.

8. Kui seaduse artikli 9 lõikes 1 toodud lisatasud ja mahaarvamised kõrvale jätta, on sõiduaudode maksumäär 45,2% kataloogijärgsest netohinnast, st kataloogijärgsest hinnast, millest on maha arvatud selles sisalduv käibemaks. Kataloogijärgne hind on lõpptarbijatele müügi hind, mida tootjad või maaletoojad on Madalmaade automüüjatele soovitanud. Uute sõidukite (st kasutamata sõidukite) kataloogijärgne hind on sõiduki numbrimärgi väljastamise päeval kehtinud hind, kasutatud sõidukite puhul lähtutakse sõiduki esmakordsel kasutusele võtul Madalmaades või väljaspool Madalmaid kehtinud hinnast. See kehtib ka siis, kui maksu tasumise kohustus tekib mujal registreeritud sõiduki kasutamise tõttu Madalmaade avalikel teedel.

3 — EÜT L 178, lk 5; ELT eriväljaanne 10/01, lk 10.

9. Kasutatud sõidukite puhul arvestatakse maksu määramisel senist kasutusaega (seaduse artikkel 10). Sõltuvalt sõiduki esmakordsest kasutusele võtust vähendatakse maksu kindla protsendi võrra.

III. Asjaolud ja eelotsusetaotlused

10. L. A. C. van Putten ja P. Mook on Madalmaade kodanikud ning G. Frank on Saksamaa kodanik. Kõik nad elasid Madalmaades, kui maksuameti töötajad tegid kindlaks, et nad juhtisid avalikel teedel sõiduautot, millel ei olnud Madalmaade, vaid vastavalt Belgia või Saksamaa numbrimärk.

11. Sõiduk, mida L. A. C. van Putten kasutas kontrolli ajal, kuulus tema isale, kes elas Belgias. Kui L. A. C. van Putten'it 28. märtsil 2005 kontrolliti, kasutas ta sõidukit ajutiselt Madalmaades isiklikuks tarbeks. Seepeale nõuti talt 5 955 euro suuruse maksu tasumist.

12. P. Mook kasutas sõidukit, mis kuulus tema perekonnaliikmele, kes elas Saksamaal. Kontrolli teostamise päeval, 19. augustil 1999 tõi ta sõiduki Saksamaalt Madalmaadesse ning kasutas seda ajutiselt isiklikuks tarbeks Madalmaades ja Saksamaal. Temalt nõuti 4 097 Hollandi kuldna, st 1 859 euro suuruse maksu tasumist.

13. Sõiduk, mida kasutas G. Frank, kuulus tema sõbrale, kes elas Saksamaal ning sõitis selle sõidukiga tema juurde Madalmaadesse. 18. jaanuaril 2005 toimunud kontrolli ajal kasutas G. Frank sõidukit ajutiselt Madalmaades isiklikuks tarbeks. Talle määrati 6 709 euro suurune maks.

14. Selleks et teha kindlaks, kas selline maksustamine on õiguspärane, esitab Hoge Raad küsimuse, kas kolme kohtuasja asjaoludele kohaldatakse liidu õigust:

Kohtuasi C-578/10:

Kas olukorraga, millele kohaldatakse ühenduse õigust, on EÜ artiklit 18 (nüüd ELTL artikkel 21) silmas pidades tegemist siis, kui liikmesriik maksustab mootorsõiduki kasutamise oma territooriumi teedel olukorras, kus see sõiduk on registreeritud teises liikmesriigis ja selle teise liikmesriigi elanikult laenatud ning kus esimese liikmesriigi elanik sõidab selle sõidukiga esimese liikmesriigi territooriumil?

Kohtuasi C-579/10:

Kas olukorraga, millele kohaldatakse ühenduse õigust, on EÜ artiklit 18 (nüüd ELTL artikkel 21) silmas pidades tegemist siis, kui liikmesriik maksustab mootorsõiduki kasutamise oma territooriumi teedel olukorras, kus see sõiduk on registreeritud teises liikmesriigis ja selle teise liikmesriigi elanikult laenatud ning kus esimese liikmesriigi elanik kasutab seda sõidukit isiklikuks tarbeks nende kahe liikmesriigi vahel sõites?

Kohtuasi C-580/10:

Kas olukorraga, millele kohaldatakse ühenduse õigust, on EÜ artiklit 18 (nüüd ELTL artikkel 21) silmas pidades tegemist siis, kui liikmesriik maksustab mootorsõiduki kasutamise oma territooriumi teedel olukorras, kus see sõiduk on registreeritud teises liikmesriigis ja selle teise liikmesriigi elanikult laenatud ning kus esimese liikmesriigi elanik, kellel on aga teise liikmesriigi kodakondsus, kasutab seda sõidukit isiklikuks tarbeks esimese liikmesriigi territooriumil?

15. Euroopa Kohtu presidendi 1. veebruari 2011. aasta määrusega liideti need kolm kohtuasja. Euroopa Kohtu menetluses esitasid kirjalikud märkused Madalmaade Kuningriik, Soome Vabariik ja Euroopa Komisjon. Kohtuistungit ei toimunud.

IV. Õiguslik hinnang

16. Vaidlusaluste mootorsõidukite maksustamine ei ole ühtlustatud ja see on liikmesriigiti väga erinev. Liikmesriigid on seega selles valdkonnas vabad maksude üle otsustama, jäädes liidu õigusega sätestatud piiridesse.⁴

17. Eelotsusetaotlused käsitlevad sellega seoses üksnes küsimust, kas maksustamine on kooskõlas liidu kodanike õigusega vabalt liikuda liikmesriikide territooriumil. Kuna aga muud põhivabadused eelnevad nimetatud õigusele,⁵ uurin ma kõigepealt teenuste osutamise vabadust ja kapitali vaba liikumist.

A. Teenuste osutamise vabadus

18. Mootorsõiduki piiriülese kasutusse andmise puhul võiks olla tegemist teenusega ELTL artikli 57 tähenduses. Selle sätte kohaselt mõistetakse teenuste all tavaliselt tasulist tegevust.

19. Kui tugineda vaid abstraktselt sellele, et mootorsõiduk antakse kasutusse, võiks seda käsitada teenusena. Seda seetõttu, et tavaliselt toimub see tasu eest, näiteks auto üürileandmise⁶ või liisimisena.⁷

20. Seevastu juhul, kui määravaks on kasutusse andmise konkreetne õiguslik vorm, ei ole tegemist tegevusega, mis toimub tasu eest. Käesolevates asjades anti sõidukid just nimelt tasuta kasutamiseks.

21. Euroopa Kohus lähtub juhul, kui esinevad kahtlused, kas tegevused kuuluvad teenuste osutamise vabaduse kohaldamisalasse, tegevuse konkreetsetest asjaoludest. Kui need ei ole majandusliku iseloomuga, välistab ta nimetatud vabaduse kohaldamise. Nii ei kohalda ta seda riigi vahenditest rahastatavate riiklike koolide poolt pakutava koolituse suhtes, küll aga peamiselt eravahenditest rahastatavate koolide poolt pakutava koolituse suhtes.⁸

22. Sarnaselt tuleb ka mootorsõidukite kasutusse andmise puhul lähtuda konkreetsetest asjaoludest. Käesolevates asjades toimunud tasuta kasutada andmise suhtes ei ole teenuste osutamise vabadus seega kohaldatav.⁹

B. Kapitali vaba liikumine

23. Samuti ei näi esmapilgul olevat asjakohane kohaldada kapitali vaba liikumist käsitlevaid sätteid, mis on toodud ELTL artiklis 63. Siiski leidub tehinguid, mis oma olemuselt sarnanevad tasuta kasutada andmisega ja on hõlmatud kapitali vaba liikumisega: vara pärandamine ja annetamine.

4 — 21. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-451/99: Cura Anlagen (EKL 2002, lk I-3193, punkt 40).

5 — 16. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-137/09: Josemans (EKL 2010, lk I-13019, punkt 53) teenuste osutamise vabaduse kohta ja 31. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-450/09: Schröder (EKL 2011, lk I-2497, punkt 28jj) kapitali vaba liikumise kohta.

6 — Vt eespool 2. joonealuses märkuses viidatud kohtumäärus van de Coevering.

7 — Vt eespool 4. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Cura Anlagen.

8 — 11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-76/05: Schwarz ja Gootjes-Schwarz (EKL 2007, lk I-6849, punkt 38 jj ja seal viidatud kohtupraktika). Vt ka 4. oktoobri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-159/90: The Society for the Protection of Unborn Children Ireland (EKL 1991, lk I-4685, punkt 26) abordikliinikuid käsitleva majanduslikult põhjendamata teabe kohta.

9 — Samal seisukohal on lõppkokkuvõttes ka kohtujurist van Hilten, Bijlage bij de conclusies van 4 september 2009 in de zaken mit rolnummers 08/04259, 08/04991, 09/01256 en 09/01693 (Käesolevate eelotsusetaotluste lisa, punkt 3.1.5.).

24. Seoses ELTL artikliga 63 tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et kuna asutamislepingutes ei ole määratletud mõistet „kapitali liikumine”, on direktiivi 88/361 I lisa toodud nomenklatuuril suunav tähendus; arvestades, et nimetatud lisa sissejuhatava osa kolmanda lõigu kohaselt ei ole selles lisa sisalduv nomenklatuur kapitali liikumiseks peetavate tehingute ammendav loend.¹⁰

25. Euroopa Kohus on sellega seoses juba otsustanud, et pärimine ja annetused, mis kuuluvad direktiivi 88/361 I lisa XI jao „Isiklikku laadi kapitali liikumine” kohaldamisalasse, kujutavad endast kapitali liikumist ELTL artikli 63 tähenduses, välja arvatud juhtudel, kus kõik nende olulised elemendid jäävad ühe liikmesriigi piiresse.¹¹

26. Vajalik piiriülene element on käesolevates asjades selge: teises liikmesriigis elavad isikud andsid sõidukid tasuta kasutada isikutele, kes elasid Madalmaades ja kasutasid sõidukeid seal.

27. Otsustav on siiski see, kas sellist tasuta kasutada andmist võib pidada kapitali liikumiseks.

28. Seoses sellise summa mahaarvamise, mis väljendab teise liikmesriigi residentide kolmandatele isikutele tehtud annetuste väärtust, leidis Euroopa Kohus, et selle kindlakstegemiseks, kas asjaomased liikmesriigi õigusnormid kuuluvad kapitali liikumist käsitlevate asutamislepingu sätete kohaldamisalasse, ei oma tähtsust, kas need annetused on rahalised või mitterahalised.¹²

29. Sõiduki tasuta kasutada andmine ei erine oluliselt mitterahalisest annetusest. Asja peab küll tagastama, kuid seda saab ajutiselt kasutada tasuta. Sellise kasutuseelise saab soodustatud isik – samamoodi kui annetuse puhul – lõplikult. Soodustatud isik võib saada olulist majanduslikku kasu, mida on võimalik samaväärse sõiduki üürimisele tehtavate kulutustega võrdlemise teel isegi üsna täpselt kindlaks määrata.

30. Euroopa Kohtu otsus, mis käsitles mitterahalisi annetusi,¹³ ei puudutanud küll annetuse saajat koormavaid meetmeid, vaid annetuste arvessevõtmist annetaja maksustamise seisukohast. Kapitali vaba liikumise seisukohast ei ole siiski oluline, kas piirangud puudutavad teenuse osutajat või saajat. Nii käsitles enamik pärandiasju pärija maksustamist.¹⁴

31. Seega on mootorsõiduki piiriülese tasuta kasutada andmise puhul tegemist kapitali liikumisega ELTL artikli 63 tähenduses.

32. Kapitali liikumise piirangu tüüpilised määratlused tasuta tehingute puhul ei ole käesolevates asjades siiski asjakohased. Sõidukite residentide poolt kasutamise maksustamine ei saa ajendada mitteresidente hoiduma investeringute tegemisest või nende säilitamisest teatud liikmesriigis¹⁵ ega vähene selle tõttu pärandi väärtus.¹⁶

33. Maksustamine võib siiski ajendada tasuta kasutada antud sõiduki saajat loobuma eelist vastu võtmast ja kasutamast. Nimelt võib maks kasutamisest saadavat kasu mitu korda ületada. Selline piiriülese tasuta soorituse vastuvõtmise takistus piirab kapitali vaba liikumist.¹⁷

10 — Eespool 5. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Schröder, punkt 25, ja seal viidatud kohtupraktika.

11 — Eespool 5. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Schröder, punkt 26, ja seal viidatud kohtupraktika.

12 — 27. jaanuari 2009. aasta otsus kohtuasjas C-318/07: Persche (EKL 2009, lk I-359, punkt 25 jj).

13 — Viidatud eespool 12. joonealuses märkuses.

14 — Vt ainult eespool 5. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Schröder ja 15. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-132/10: Halley jt (EKL 2011, lk I-8353).

15 — Vt eespool 5. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Schröder, punkt 30, ja seal viidatud kohtupraktika.

16 — Vt 10. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas C-25/10: Missionswerk Werner Heukelbach (EKL 2011, lk I-10111, punkt 22).

17 — Analoogiline eespool 12. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Persche, punkt 38 jj.

34. Pealegi on tasuta kasutada andmise puhul soodustatud isiku vaatenurgast tegemist vähemasti sellega, et piiriülene tasuta kasutada andmine on seatud ebasoodsamasse olukorda võrreldes riigisisese tasuta kasutada andmisega. Kuna riigisisese tasuta kasutada andmise puhul on sõiduki eest registreerimismaks juba tasutud, ei pea soodustatud isik kartma maksustamist.¹⁸ Küsimust, kuivõrd on selline ebasoodsamasse olukorda seadmine õigustatud, Hoge Raad ei esita; pealegi kehtivad ka selle kohta allpool toodud märkused, mis puudutavad õigustatust.¹⁹

35. Seega tuleb eelotsuse küsimustele vastata, et maks, mida liikmesriik kohaldab, kui tema territooriumil elav isik kasutab tema teedel isiklikuks tarbeks mootorsõidukit, mis on registreeritud teises liikmesriigis ja on selle teise liikmesriigi elanikult laenatud, piirab kapitali vaba liikumist, mis on sätestatud ELTL artiklis 63.

C. Liidu kodanike vaba liikumine

36. Juhul kui Euroopa Kohus minu seisukohta kapitali vaba liikumist käsitlevate sätete kohaldamise kohta ei jaga, analüüsin ma *teise võimalusena*, kas on kohaldatav liidu kodanike õigus vabalt liikuda liikmesriikide territooriumil.

37. ELTL artikli 20 kohaselt on iga isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus, liidu kodanik. Asjaomased kolm isikut on seega liidu kodanikud. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt märkinud, loetakse liidu kodakondsust liikmesriikide kodanike põhistaatuseks.²⁰

38. ELTL artikli 21 lõike 1 kohaselt on igal liidu kodanikul õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil. Selle sätte kohaldamine tõstatab käesolevates asjades kaks probleemi, mis on omavahel seotud. Esiteks esitab eelotsusetaotlused esitanud kohus küsimuse, kas tegemist on puhtalt riigisiseste olukordadega. Teiseks on küsitav, kas välisriigis registreeritud ja tasuta kasutada antud sõidukite kasutamise maksustamine piirab õigust vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil.

1. Puhtalt riigisiseste olukordade välistamine

39. Liidu kodakondsuse eesmärk ei ole laiendada asutamislepingu esemelist kohaldamisala riigisisestele olukordadele, mis ei ole kuidagi seotud liidu õigusega.²¹

40. Vastupidi Madalmaade esitatud seisukohale on minu arvates siiski ilmselge, et käesolevates asjades ei ole tegemist puhtalt riigisiseste olukordadega. Maksustamine Hollandis puudutab üksnes välisriigi sõidukeid, sest selle tingimuseks on asjaolu, et mootorsõidukid, mida kasutati, ei ole registreeritud Madalmaades. Tegelikult maksustatakse seega sõidukite piiriülest tasuta kasutada andmist Madalmaades elavatele isikutele. Seevastu riigisisese tasuta kasutada andmise puhul ei tekiks maksukohustust, kuna sellisel juhul oleksid sõidukid olnud registreeritud Madalmaades.²²

2. ELTL artikli 21 lõikes 1 sätestatud piirang

41. Küsitav on siiski, kas piiratakse liidu kodanike õigust vabalt liikuda liikmesriikide territooriumil.

18 — Vt andmed Madalmaade õiguse kohta, käesoleva ettepaneku punkt 7.

19 — Vt allpool käesoleva ettepaneku punkt 54 jj.

20 — 2. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-148/02: Garcia Avello (EKL 2003, lk I-11613, punkt 22).

21 — 5. juuni 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-64/96 ja C-65/96: Uecker ja Jacquet (EKL 1997, lk I-3171, punkt 23) ja eespool 20. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Garcia Avello, punkt 26.

22 — Vt andmed Madalmaade õiguse kohta, käesoleva ettepaneku punkt 7.

42. Hoge Raad²³ on ELTL artikli 21 lõike 1 sõnastuse põhjal seisukohal, et maksustamine riivab sätte kaitseala: õigust vabalt liikuda Madalmaade territooriumil piiratakse sõiduki kasutamise maksustamisega. Asjaomased isikud saavad sõidukeid liiklemiseks kasutada üksnes juhul, kui nad tasuvad maksu.

43. Selle väite kasuks räägib ka Euroopa Kohtu otsus, milles Euroopa Kohus käsitas piiranguna juba seda, kui Belgia üks piirkond võtab vastu õigusakti, mis muudab Belgia teiste piirkondade kodanikele elama asumise Belgia teatud paikadesse vähem atraktiivseks.²⁴ Liidu kodanike vaba liikumise ulatust piiritleti üksnes puhtalt riigisiseste olukordade välistamise kaudu, st ka Belgia kodanike suhtes, kes ei olnud kunagi kasutanud vaba liikumise õigust.²⁵

44. Käesolevates asjades ei ole minu arvates siiski mõttekas seda problemaatiliselt²⁶ kohtupraktikat sügavamalt käsitleda, kuna leidub piisavalt pidepunkte *piiriülese* vaba liikumise kohta.

45. Vabadus ületada liikmesriikide piire on vaieldamatult kaitstud ELTL artiklis 21 sätestatud põhivabadusega. Euroopa Liidu toimimise lepinguga liikumisvabaduse valdkonnas kehtestatud võimalused ei omaks täielikku mõju, kui liidu kodanikku sunnitakse takistuste seadmisega loobuma teostamast vaba liikumise õigust, karistades teda seega asjaolu tõttu, et ta neid võimalusi kasutab.²⁷ Seega on ELTL artikliga 21 vastuolus meetmed, mis võivad õigustamatult takistada liidu kodanike siirdumist teise liikmesriiki või avaldada pärssivat mõju või muuta selle vabaduse teostamise vähem atraktiivseks.²⁸

46. Käesolevate asjade puhul on tegemist piiriülese vaba liikumise õiguse piirangutega, kuna välisriigis tasuta kasutada antud sõidukite riigisisel kasutamisel tuleb tasuda maksu, mille suurus on pool sõiduki väärtusest. Välisriigis tasuta kasutada antud sõiduki ajutise kasutamise maksustamine on võrdsustatav sellise kasutamise keelamisega. Maks, mille suurus on umbes pool sõiduki väärtusest, on nimelt mitu korda suurem kasutamise majanduslikust kasust.

47. Seejuures ei ole oluline, kas konkreetsel juhul ületasid liidu kodanikud ise seoses sõidukite kasutada andmisega liikmesriikidevahelisi piire ja kas maksustamine muutis piiriületused vähem atraktiivseks. Pigem piisab sellest, et kõnealune maks piirab asjaomaste liidu kodanike piiriüleseid suhteid.

48. Mootorsõidukite, aga ka muude esemete tasuta kasutada andmine on asjaomaste isikute vaheliste suhete väljendus, olgu need sugulus- või sõprussidemed.²⁹

49. Kui need suhted ulatuvad üle liikmesriikide piiride, põhinevad nad tavaliselt asjaolul, et enne on isikud ületanud neid piire. Nagu Euroopa Komisjon õigesti märgib, peaks see ELTL artiklis 21 sätestatud põhivabadus kaitsma just liidu kodanike mittemajanduslikke piiriüleseid tegevusi ja seega eriti piiriüleseid sotsiaalseid suhteid.

23 — Seevastu tegi kohtujurist van Hilten, Conclusies van 4 september 2009 in zaken mit rolnummers 08/04259, 08/04991, 09/01256 en 09/01693 (Käesolevate eelotsusetaotluste lisad, kõikide punkt 5.2.2.3.) ettepaneku esitada Euroopa Kohtule küsimus, kas ka vabadus liikuda ühe liikmesriigi territooriumil on hõlmatud ELTL artikli 21 lõikega 1.

24 — 1. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-212/06: Gouvernement de la Communauté française ja gouvernement wallon (EKL 2008, lk I-1683, punkt 41).

25 — Eespool 24. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Gouvernement de la Communauté française ja gouvernement wallon, punkt 37 jj.

26 — Vt kohtujurist Sharpstoni 30. septembri 2010. aasta ettepanek kohtuasjas C-34/09: Ruiz Zambrano (EKL 2010, lk I-177, ettepaneku punkt 146 ja 118. joonealune märkus ning üldisemalt ettepaneku punkt 135 jj).

27 — 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-224/02: Pusa (EKL 2004, lk I-5763, punkt 19) ja 26. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-192/05: Tas-Hagen ja Tas (EKL 2006, lk I-10451, punkt 30).

28 — 17. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-152/05: komisjon vs. Saksamaa (EKL 2008, lk I-39, punktid 24, 26 ja 30).

29 — Kohtujurist Sharpston rõhutas eespool 26. joonealuses märkuses viidatud ettepanekus kohtuasjas Ruiz Zambrano, ettepaneku punkt 128, õigustatult ka liidu kodakondsusega seotud inimlike aspekte.

50. Liikmesriik, kes maksustab mootorsõidukite piiriülese tasuta kasutada andmise, riivab seeläbi liikmesriikide territooriumil vaba liikumise õiguse teostamist. Seega piirab selline maksustamine ELTL artiklis 21 sätestatud põhivabadust.

51. Juhul kui Euroopa Kohus ei tuvasta kapitali vaba liikumise piirangut, peaks ta seega vastama eelotsuse küsimustele, et maks, mida liikmesriik kohaldab, kui tema territooriumil elav isik kasutab tema teedel isiklikuks tarbeks mootorsõidukit, mis on registreeritud teises liikmesriigis ja on selle teise liikmesriigi elanikult laenatud, piirab liidu kodanike õigust vabalt liikuda liikmesriikide territooriumil, mis on sätestatud ELTL artikli 21 lõikes 1.

D. Piirangu õigustatus

52. Soome käsitleb küll võimaliku piirangu õigustatust, kuid Hoge Raad selle kohta küsimust ei esita. Ka kohtujurist van Hilten ei ole teinud ettepanekut esitada sellekohaseid küsimusi, vaid on üksnes lühidalt esitanud oma kahtlused õigustuse võimalikkuse suhtes.³⁰

53. Seega soovin vaid lisada järgmised märkused:

54. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt võib liikmesriik registreerimismaksuga maksustada sõiduki, mille on andnud seal elava isiku valdusesse teises liikmesriigis asuv äriühing, kui seda sõidukit kavatsetakse alaliselt kasutada peamiselt esimese liikmesriigi territooriumil või kui seda tegelikkuses nii kasutatakse.³¹ Kui alalist kasutamist või sellist kavatsust ei ole võimalik tuvastada, on maksustamiseks vaja esiteks „muud” õigustust³² ja teiseks tohib maksu määrata vaid proportsionaalselt sõiduki kasutamise kestusega asjassepuutuvas liikmesriigis.³³

55. Kuna Madalmaade valitsuse eesmärk on oletatavasti võidelda maksudest kõrvalehoidmisega, tuleb märkida, et Euroopa Kohus on juba välistanud, et üldise maksudest kõrvalehoidmise või maksupettuse oletusena saaks käsitada seda, kui tööandja, kes asub teises liikmesriigis, annab ettevõtte sõiduki asjassepuutuvas liikmesriigis elava töötaja äriotstarbelisse kasutusse või nii era- kui ka äriotstarbelisse kasutusse. Selline oletus ei saa niisiis õigustada asutamislepingutega tagatud põhivabaduse teostamist piiravat maksumeedet.³⁴

56. Paljud asjaolud räägivad seega arvamuse kasuks, et ka teisest liikmesriigist pärit sõiduki tasuta kasutada andmine ei või anda alust oletuseks, et tegemist on maksudest kõrvalehoidmisega.

57. Seevastu ei näi olevat välistatud teostada maksudest kõrvalehoidmise ohu tõttu kohast järelevalvet teistest liikmesriikidest pärinevate sõidukite tasuta kasutada andmise üle ja kohaldada tõhusaid karistusi järelevalvemeetmetest möödahiilimise eest. Kuna aga eelotsusetaotlused ei sisalda viiteid asjaomastele õigusnormidele, ei ole vajalik sellisele süsteemile esitatavaid nõudeid lähemalt uurida.

30 — Viidatud eespool 23. joonealuses märkuses, punkt 3.5.

31 — Eespool 2. joonealuses märkuses viidatud kohtumäärus van de Coevering, punkt 24, ja seal viidatud kohtupraktika.

32 — 15. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-464/02: komisjon vs. Taani (EKL 2005, lk I-7929, punkt 79) ja 23. veebruari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-232/03: komisjon vs. Soome (EKL 2006, lk I-27*, punkt 48) ning eespool 2. joonealuses märkuses viidatud kohtumäärus van de Coevering, punkt 26.

33 — Eespool 4. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Cura Anlagen, punkt 69, ja eespool 2. joonealuses märkuses viidatud kohtumäärus van de Coevering, punkt 27.

34 — Eespool 32. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Taani, punkt 81, ja 15. detsembri 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-151/04 ja C-152/04: Nadin ja Nadin-Lux (EKL 2005, lk I-11203, punkt 46).

V. Ettepanek

58. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Maks, mida liikmesriik kohaldab, kui tema territooriumil elav isik kasutab tema teedel isiklikuks tarbeks mootorsõidukit, mis on registreeritud teises liikmesriigis ja on selle teise liikmesriigi elanikult laenatud, piirab kapitali vaba liikumist, mis on sätestatud ELTL artiklis 63.